

A 390271

Joan Coba Femenia

ELS ADJECTIUS POSSESSIUS:
TEORIA I ALGUNS
PROBLEMES D'ÚS

XI Premi d'Investigació Idiomàtica
de l'Associació Cultural Alambor de Benicarló

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2005

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ GENERAL	7
-------------------------------	---

PART PRIMERA: LA TEORIA

0. INTRODUCCIÓ	13
1. EL CONTINGUT SEMÀNTIC DELS ADJECTIUS POSSESSIUS	15
1.1. El concepte de <i>possessió</i>	15
1.1.1. Algunes consideracions prèvies.	15
1.1.2. El tractament de la <i>possessió</i> en les gramàtiques catalanes	17
1.1.3. El tractament de la <i>possessió</i> en altres gramàtiques	18
1.1.4. Conclusions	20
1.2. Els adjectius possessius i els pronoms personals	21
1.2.1. El tractament en la lingüística catalana.	21
1.2.2. El tractament en altres llengües romàniques: algun problema de la hipòtesi.	24
1.2.3. Les nocions de <i>posseïdor</i> i d' <i>entitat posseïda</i>	27
1.2.4. La pretesa ambigüïtat dels adjectius possessius	28
1.2.5. Conclusions i avantatges de la conclusió	30
2. MORFOLOGIA DELS ADJECTIUS POSSESSIUS	33
2.0. Introducció	33
2.1. Sobre la denominació dels possessius	33
2.2. Les formes del possessiu	34
2.3. Conclusions	36
3. ¿QUINES FORMES SÓN MÉS BÀSIQUES, LES PLENES (<i>EL MEU CARRO</i>) O LES REDUÏDES (<i>MON CARRO</i>)?	37
3.1. Dades de la sintaxi, de la semàntica i de l'evolució	37

3.2.	El tractament del problema en les gramàtiques catalanes . . .	38
3.2.1.	Priorització de les formes plenes	38
3.2.2.	Priorització de les formes contractes	40
3.3.	Conclusions	42
4.	L'ADSCRIPCIÓ CATEGORIAL DELS POSSESSIUS I EL SEU FUNCIONAMENT SINTÀCTIC	45
4.0.	Introducció	45
4.1.	Els possessius com a adjectius determinatius o com a deter- minants.	46
4.1.1.	Com a adjectius determinatius	46
4.1.2.	Com a determinants	48
4.2.	Els possessius com a adjectius pronominals	50
4.3.	Els possessius com a pronoms.	52
4.4.	La proposta de Saragossà: els adjectius possessius són qualifi- catius	56
4.5.	Conclusions	58
5.	LA POSICIÓ DELS ADJECTIUS POSSESSIUS EN LA CONSTRUCCIÓ NOMINAL	59

PART SEGONA: ELS ORÍGENS. ELS POSSESSIUS EN LA LLENGUA LLATINA

6.	ELS ORÍGENS. ELS POSSESSIUS EN LA LLENGUA LLATINA	65
6.0.	Introducció	65
6.1.	Justificació de l'estudi dels possessius llatins	65
6.2.	Anàlisi d'una actuació de Tekavcic: la dualitat «formes refle- xives/formes no reflexives»	66
6.3.	Les formes <i>ILLIUS</i> i <i>ILLORUM</i> en funció «no reflexiva»	68
6.4.	La regularització morfològica en els possessius llatins: impli- cacions en el català.	70
6.5.	Origen i formació dels possessius contractes	71
6.6.	Incògnita sobre els ètims de les formes <i>mon, ton, son</i> però <i>ma,</i> <i>ta, sa</i>	73
6.7.	L'adjectiu possessiu <i>SUUS</i>	75
6.8.	Freqüència d'ús dels possessius en llatí.	76
6.9.	La posició del possessiu en la construcció nominal	77
6.10.	Conclusions	78

PART TERCERA: APLICACIÓ DE LA TEORIA
A L'ANÀLISI DE PROBLEMES

7.	EVOLUCIÓ DE LES FORMES CONTRACTES	83
7.0.	Introducció	83
7.1.	Sobre els usos actuals de les formes contractes	83
7.2.	Els usos de les formes contractes al llarg dels segles	86
7.2.1.	Alternança lliure entre formes plenes i contractes fins al segle xv	86
7.2.2.	Usos de les formes contractes i de les plenes a partir del segle xv	88
7.2.3.	L'ús dels contractes en català central i en valencià en el tombant del segle xx	93
7.3.	Interferències entre possessius contractes i possessius plens: contractes amb article (<i>als sos membres</i>) i plens sense (<i>meu amor</i>)	94
7.4.	Sobre les causes del retrocés de les formes contractes	97
7.5.	Conclusions	99
8.	LES FORMES ETIMOLÒGIQUES, LES ANALÒGIQUES I LES FORMES EN -V-: (<i>MIA, MEUA, MEVA</i>)	101
8.1.	Sobre l'evolució d'aquestes formes	101
8.2.	Sobre els usos actuals	106
8.3.	El tractament de les gramàtiques catalanes	108
8.4.	Conclusions	110
9.	LA FORMA <i>LLUR</i>	113
9.0.	Introducció	113
9.1.	El tractament de <i>llur</i> en les gramàtiques catalanes	113
9.2.	Algunes dades sobre els orígens de <i>llur</i>	116
9.3.	La dualitat <i>seu/llur</i> a través de la història	117
9.3.1.	<i>Llurs</i> no aplicats en època molt primerenca. Vacil·lacions en l'aplicació	117
9.3.2.	<i>Llurs</i> no aplicats i aplicats incorrectament durant el segle xv. Anàlisi d'una opinió de Coromines	120
9.3.3.	Reculada de <i>llur</i> a partir del segle xvi. L'extinció en valencià	123
9.3.4.	Reviscolament de <i>llur</i> durant el segle xix	124
9.4.	Els usos actuals en alguns dialectes. Una possible influència occitana sobre <i>llur</i>	127
9.5.	La forma <i>llur</i> en la llengua literària actual	130
9.6.	Alguna possible causa del retrocés de <i>llur</i>	131
9.7.	La construcció d'article + <i>llur</i>	133

9.7.1.	L'objecte d'estudi	133
9.7.2.	Algunes consideracions inicials	134
9.7.3.	La construcció d'article + <i>llur</i> al llarg dels segles	135
9.7.4.	El tractament de la construcció d'article + derivats d'ILLORUM en les llengües veïnes.	137
9.7.5.	Conclusions sobre la construcció d'article + <i>llur</i>	138
9.8.	Conclusions generals sobre la forma <i>llur</i>	139
10.	ELS POSSESSIUS <i>NOSTRE</i> I <i>VOSTRE</i> SENSE ARTICLE.	143
10.0.	Introducció	143
10.1.	El tractament en les gramàtiques catalanes	143
10.2.	La construcció a través dels segles	145
10.3.	Conclusions.	147
11.	ALGUNES VARIANTES SECUNDÀRIES DELS POSSESSIUS	149
11.1.	Les formes <i>nostro</i> i <i>vostro</i>	149
11.2.	Les formes <i>nòstron</i> i <i>vòstron</i>	152
11.2.1.	<i>Nòstron</i> i <i>vòstron</i> : possessius contractes	152
11.2.2.	Hipòtesi sobre l'extinció de <i>nòstron</i> i <i>vòstron</i>	153
11.3.	Les formes <i>mons</i> , <i>tons</i> , <i>sons</i>	154
11.4.	Conclusions.	155
12.	SOBRE LES PARAULES DERIVADES <i>NOSTRAT</i> , <i>NOSTRADA</i>	157
13.	ELS POSSESSIUS MASCULINS DAVANT DE NOMS FEMENINS QUE COMENCEN PER VOCAL (<i>MON ANIMA</i>)	159
13.1.	L'estat de la qüestió	159
13.2.	El vessant diacrònic	161
13.3.	Conclusions.	162
13.4.	La construcció en la llengua francesa	163
14.	L'ús possessiu de la construcció <i>llibre d'ell</i>	167
14.0.	Introducció	167
14.1.	L'estat de la qüestió	167
14.2.	El vessant diacrònic	169
14.3.	La construcció en castellà	171
14.4.	Conclusions.	173
15.	L'EXPRESSIÓ DUPLICADA DE LA POSSESSIÓ (<i>SOS DRETS D'ELS</i>)	175
15.0.	Introducció	175
15.1.	La construcció en castellà	175
15.2.	La construcció en toscà i en francès.	178

15.3.	La construcció en català	178
15.4.	Conclusions respecte a la construcció en català. Una possible explicació de l'escàs ús en temps moderns	180
16.	LA POSPOSICIÓ DEL POSSESSIU AMB ARTICLE (<i>EL GERMÀ MEU</i>)	183
16.0.	Introducció	183
16.1.	El tractament de la construcció en les gramàtiques catalanes	183
16.2.	El vessant diacrònic	185
16.3.	La posposició del possessiu amb article en algunes de les llengües veïnes	187
16.3.1.	La construcció en occità	187
16.3.2.	La construcció en italià	188
16.3.3.	La construcció en francès	188
16.3.4.	La construcció en castellà	189
16.4.	Conclusions	192
17.	L'ANTEPOSICIÓ DEL POSSESSIU SENSE ARTICLE (<i>AQUEST MEU QUADRE</i>).	195
17.1.	El tractament de la construcció en les gramàtiques catalanes	195
17.2.	El vessant diacrònic	196
17.3.	Una mostra de la vitalitat de les posposicions: <i>aquest meu quadre > aquest quadre meu</i>	197
17.4.	La construcció en algunes de les llengües veïnes	197
17.5.	Conclusions	199
18.	LA CONSTRUCCIÓ <i>RENTA'T LES MANS / RENTA LES TEUES MANS</i>	203
18.1.	L'estat de la qüestió	203
18.2.	El fenomen en occità, en francès i en castellà	205
18.3.	La utilització dels possessius i la <i>prosperitat</i> dels pobles (<i>la dona en compte de la meua dona</i>)	206
18.4.	El vessant diacrònic	209
18.5.	Conclusions	212

PART QUARTA: APLICACIONS SOCIALS DE LA INVESTIGACIÓ: GRAMÀTICA I NORMATIVA

19.	APLICACIÓ DE LES NOSTRES INVESTIGACIONS EN EL CAMP DE LA GRAMÀTICA	215
20.	APLICACIÓ DE LES NOSTRES INVESTIGACIONS EN EL CAMP DE LA NORMATIVA	219
21.	RELACIÓ DE FONTS UTILITZADES	221
22.	BIBLIOGRAFIA CONSULTADA	227